

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. R. (1) prawa do renty rodzinnej za okres od 1 sierpnia 2011 r. do 31 lipca 2017 r. Organ rentowy powołując się na treść art.116 i art.129 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazał, że nie znalazł podstaw do wypłaty świadczenia za ww. okres. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że decyzją z dnia 7 września 2017 r.- stosownie do wniosku z dnia 2 sierpnia 2017 r., wznowił wypłatę renty rodzinnej dla A. R. (1) od dnia 1 sierpnia 2017 r..

/decyzja k.3 plik I akt ZUS/

W dniu 10 maja 2018 r. A. R. (1) złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i wypłatę renty rodzinnej za okres od 1 sierpnia 2011 r. do 31 lipca 2017 r. Wnioskodawczyni podniosła, że po osiągnięciu pełnoletności przez syna nie złożyła formalnego wniosku o wznowienie wypłaty renty rodzinnej, niemniej jednak gdy dopytywała się w organie rentowym o to świadczenia, zawsze uzyskiwała odpowiedź, że jej prawo wygasło. Nie została natomiast poinformowana, że może złożyć ponowny wniosek o wypłatę renty rodzinnej.

/odwołanie k.3 – 3 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.4 – 4 odwrót/

Na rozprawie w dniu 26 września 2018 roku pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/oświadczenia pełnomocników stron – e – protokół (...):04:03---00:04:30 – płyta CD k.24/s

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni A. R. (1) urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

Syn wnioskodawczyni A. R. (2) urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

Mąż wnioskodawczyni A. R. (2) zmarł w dniu 24 października 2002 roku.

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 17 grudnia 2002 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., przyznał A. R. (1) rentę rodzinną z tytułu wychowywania małoletniego dziecka tj. A. R. (2) wskazując, że uprawnionymi do renty rodzinnej są A. R. (1) oraz syn A. R. (2).

/decyzja k.19 plik I akt ZUS/

W kolejnych decyzjach organ rentowy przyznawał A. R. (1) rentę rodzinną z tytułu wychowywania małoletniego dziecka tj. A. R. (2) wskazując, że uprawnionymi do renty rodzinnej są A. R. (1) oraz syn A. R. (2). Rentę tą pobierała w okresie od 24 października 2002 r. do 31 lipca 2011 r.

/decyzje w aktach ZUS/

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2011 r., adresowaną do wnioskodawczyni - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., przeliczył rentę rodzinną wskazując, że od 1 sierpnia 2011 r. osobą uprawnioną do renty rodzinnej jest A. R. (2), który 18 lat ukończył w dniu (...). Jednocześnie wskazano, że ustalając wysokość renty rodzinnej od dnia 1 sierpnia 2011 roku organ rentowy nie uwzględnił A. R. (1).

/decyzja k.115 – 115 odwrót plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 7 września 2017 roku, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 2 sierpnia 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał A. R. (1) prawo do emerytury od 1 sierpnia 2017 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury wnioskodawczyni została obliczona stosownie do treści art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

/decyzja k.49-50 plik III akt/

Decyzją z dnia 7 września 2017 roku, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 2 sierpnia 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., wobec stwierdzenia, że emerytura z FUS jest świadczeniem niższym niż przysługująca renta rodzinna orzekł o wypłacie dla A. R. (1) wraz z rentą rodzinną okresowej emerytury kapitałowej od dnia 1 sierpnia 2017 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie wskazano, że A. R. (1) jest uprawniona do renty rodzinnej na stałe.

/decyzja k.49-50 plik II akt/

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. R. (1) prawa do renty rodzinnej od 1 sierpnia 2011 r. do 31 lipca 2017 r.

/decyzja k.3 plik I akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o dowody z dokumentów zawarte w aktach ZUS i załączone do akt sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W świetle art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn. zm.) wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli: w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej. Prawo do renty rodzinnej nabywa również wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2.

Ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny wskazuje, że do dnia 31 lipca 2011 r. A. R. (1) była uprawniona do renty rodzinnej z tytułu wychowywania małoletniego dziecka tj. A. R. (2), a począwszy od 1 sierpnia 2011 r. - osobą uprawnioną do renty rodzinnej stał się pełnoletni syn wnioskodawczyni A. R. (2). Niemniej jednak, pomimo faktu, że w sierpniu 2011 r. wnioskodawczyni miała ukończone 50 lat, a jej dotychczas małoletni syn stał się pełnoletni, nie nabyła ona z mocy ustawy prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu. Stosownie bowiem do treści art.116 ww. ustawy postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Przepis art. 116 ust. 1 wprowadza generalną zasadę postępowania emerytalno-rentowego, tj. zasadę wnioskowości (fakultatywności). Działanie z urzędu w sprawach świadczeń ma charakter wyjątkowy i musi wynikać wprost z ustawy. To do osoby występującej o przyznanie, czy przeliczenie świadczenia należy przy tym zarówno wystąpienie z samym wnioskiem o przyznanie świadczenia, jak też zgromadzenie dokumentacji niezbędnej do uzyskania korzystnej decyzji organu rentowego. (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2017 r., III AUa 1219/16). Konsekwencją wnioskowego charakteru świadczeń jest uregulowanie w przepisie art. 129 ust. 1 ww. ustawy maksymalnego wstecznego terminu podjęcia wypłaty.

Zgodnie z powyższym artykułem świadczenia z ubezpieczeń społecznych wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Sąd Najwyższy w wyroku z 22.11.2006 (sygn. akt III UK 95/06, L.) wskazał na konieczność odróżnienia nabycia prawa do świadczeń od uzyskania świadczeń wynikających z tego prawa. Podkreślił samodzielny charakter tych instytucji, jako regulowanych odrębnymi przepisami, mającymi różne znaczenie w obrocie prawnym. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 tej ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków jego nabycia, nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia (G. Gudowska, K. Ślebzak (red.), Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz. Warszawa 2013, Legalis). Wszelkie wątpliwości w tym zakresie wyjaśnił Sąd Najwyższy, który stwierdził, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (uchwała SN (7) z 27.11.1989 r., sygn. akt III UZP 11/89, OSNCP rok 1990, nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałą z 10.8.1988 r., sygn. akt III UZP 22/88, OSNCP rok 1989, nr 12, poz. 194). Wskazany przepis art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyraża zasadę, zgodnie z którą początkowa data wypłaty świadczenia uzależniona jest od daty złożenia wniosku o to świadczenie (wyrok SN z 10.02.2012 r., sygn. akt II UK 146/11, OSNP rok 2012, nr 1-2, poz. 17). W tym kontekście nie ma znaczenia fakt, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z mocy prawa, zaś decyzja organu rentowego ma charakter jedynie deklaratoryjny - zaistnienie przesłanek uzasadniających przyznanie prawa do świadczenia nie stanowi jeszcze podstawy do wypłaty świadczenia. Konsekwencją jest to, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek ustalenia prawa do świadczenia, a następnie jego wypłaty. O ile prawo do świadczenia z ubezpieczeń społecznych nie ulega przedawnieniu (w tym znaczeniu, że można o nie wystąpić w dowolnym terminie i zostaną wypłacone po ustaleniu prawa do nich), o tyle nie można skutecznie żądać wypłaty świadczenia za okres po nabyciu do niego prawa a przed wystąpieniem z wnioskiem (M. Bartnicki, w: K. Antonów (red.), Bartnicki, Suchacki, Ustawa, s. 552). Należy również podkreślić, że ustawa rentowa nie przewiduje możliwości domagania się wypłaty świadczeń z wyrównaniem za czas od nabycia do nich prawa in abstracto do chwili złożenia wniosku, bez względu na to, czy niezłożenie wniosku spowodowane było brakiem staranności w prowadzeniu własnych spraw.

W tej sytuacji nie ma podstaw do uznania, że zachodzą podstawy do wypłaty wnioskodawczyni renty rodzinnej za okres od dnia 1 sierpnia 2011 roku, a więc podjęcia wypłaty od daty wcześniejszej, niż wynikająca z regulacji art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wnioskodawczyni miała świadomość treści decyzji z dnia 12 sierpnia 2011 r., w której wyraźnie wskazano, że osobą uprawnioną do renty rodzinnej jest od dnia 1 sierpnia 2011 roku A. R. (2) i już wówczas mogła złożyć stosowny wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej z uwagi na spełnienie warunku, o którym mowa w powołanym art. 70 ust. 1 pkt. 1 ustawy emerytalnej, tj. ukończenia 50 lat.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

S.B.